

ALAN WATTS

COSMOLOGIA VOIOASĂ

Incursiuni în chimia conștiinței

Introducere de
DANIEL PINCHBECK

Cuvânt-înainte de
TIMOTHY LEARY
și
RICHARD ALPERT

Traducere din limba engleză de
MARIAN STAN

EDITURA HERALD
București

CUPRINS

<i>Introducere</i>	7
<i>Cuvânt-înainte</i>	13
<i>Prefață</i>	23
<i>Prolog</i>	27
COSMOLOGIA VOIOASĂ	55
Epilog	99
Apendice:	
Psihedelicele și experiența religioasă	114
I. Experiența psihedelică	116
II. Opoziția față de drogurile psihedelice	129

PROLOG

Este tot mai lăptede că aşa-zisa separaţie dintre minte şi corp este una dintre cele mai mari superstiţii. Ceea ce nu înseamnă că suntem obligaţi să admitem că suntem *doar* corpuri; înseamnă că am început să ne formăm o idee complet nouă despre corp. Privit ca separat faţă de minte, el nu este altceva decât un cadavru animat. Dar, privit ca inseparabil de minte, corpul este cu totul altceva, o realitate care există simultan în plan mental şi fizic. Denumirea mental-fizic nu este adevarată deloc, căci ea reprezintă o unire forţată a două concepte demonetizate prin îndelunga lor separare şi opoziţie. Dar măcar începem a întrezări posibilitatea de a renunţa la concepţia potrivit căreia există ceva numit minte şi ceva numit materie. „Ceva” descrie o masă amorfă pe care o identificăm când perceptia senzorială nu este suficien-

cient de acută pentru a-i sesiza alcătuirea. Noțiunile de „materie” și „mine” au luat naștere grație aceleiași false analogii care vrea să ne încredeze că arborii sunt făcuți din lemn, munții din piatră, iar mințile din spirit, aşa cum ulcioarele sunt făcute din lut. Materia „inertă” pare a avea nevoie de o energie exterioară și intelligentă pentru a-i da formă. Dar noi știm acum că materia nu este inertă. În prezent, ne obișnuim a privi materia, organică sau anorganică, ca pe niște tipare energetice, nu *de* energie, ca și cum energia ar fi un lucru separat, ci drept structuri aflate în mișcare, ca intelligentă activă.

Secole de confuzie semantică și de prejudecăți de ordin psihologic ne împiedică să realizăm că mintea și corpul, forma și materia sunt una. Ni se pare de la sine înțeles că fiecare tipar, configurație sau structură este forma *a* ceva, aşa cum ulcioarele sunt forme ale lutului. Este dificil să vezi că acest „ceva” este la fel de superfluu precum eterul despre care, odinioară, oamenii credeau că este mediul de propagare a luminii, sau ca vestita broască-țestoasă care se presupunea că sprijină pământul. Oricine își dă seama de acest lucru va simți o foarte curioasă și vie senzație de eliberare, căci povara materiei îi va cădea de pe umeri, iar pasul îi va fi mai ușor.

Dualismul minte/corp s-a ivit, probabil, ca o modalitate stângace pentru a descrie puterea unui organism intelligent de a se controla pe sine. Părea rezonabil să consideri că partea controlată este ceva, iar partea care controlează este altceva. Astfel, voința conșientă a fost opusă pornirilor involuntare, iar rațiunea instinctului. Cu timpul, am învățat că identitatea, sentimentul nostru de sine (*selfhood*) își află centrul în partea care controlează – mai precis, mintea – și că partea controlată este un simplu vehicul. Prin urmare, am scăpat din vedere că organismul ca întreg, în mare parte inconștient, folosea conștiința și rațiunea pentru a se informa și controla. Credeam că inteligența noastră conșientă coboară dintr-un plan superior pentru a lua în stăpânire vehiculul fizic. Astfel, nu am sesizat că ea se ivește printr-un proces de formare similar aceluia care ne structurează nervii, mușchii, venele și oasele – o structură atât de subtil (recte, intelligent) rânduită, încât gândirea conșientă este încă departe de a o putea descrie.

Separarea radicală dintre partea care controlează și partea controlată a transformat omul dintr-un organism capabil de autocontrol într-unul autofrustrant, o perfectă întruchipare a conflictului și a contradicțiilor interne cărora le-a dat glas pe parcursul întregii sale istorii cunoscute.

Odată ce a survenit ruptura, inteligența conștientă a început să servească propriile sale țeluri, în locul acelora ale organismului care a făcut-o cu puțință. Mai precis, a apărut *intenția* inteligenței conștiente de a lucra în vederea propriilor ei interese schizoide. Dar vom vedea că, dacă separarea minții de corp este o iluzie, la fel este și aservirea corpului față de intrigile schizoide ale minții. Până una-alta, iluzia este tot atât de reală precum halucinațiile ce survin sub hipnoză, iar organismul omului se frustrează pe sine cu scheme comportamentale care perpetuează cercuri vicioase de mare complexitate, a căror culme absolută este o civilizație mereu mai aservită unei ordini mecanice, în detrimentul bucuriilor naturale, și care este condamnată la autodistrugere, împotriva instinctului fiecărui dintre membrii săi.

Suntem convinși, aşadar, că mintea controlează corpul, iar nu corpul se controlează pe sine prin intermediul minții. De unde, prejudecata implicită că mintea trebuie să fie independentă față de toate uneltele fizice care o ajută în activitățile sale – în ciuda microscopelor, telescopelor, aparatelor foto, dispozitivelor de măsurat, computerelor, cărților, operelor de artă, alfabetelor și a tuturor ajutoarelor fizice fără de care viața psihică și intelectuală ar fi puțin probabilă. Simultan, a

există mereu conștiință difuză că e ceva în neregulă cu percepția care face să ne simțim a fi o minte, un suflet, un eu separat. Ceea ce este cât se poate de firesc, căci o persoană care își găsește identitatea în altceva decât în întregul său organism este mai puțin decât o jumătate de om. El s-a rupt de ritmurile naturii, la care este incapabil să participe. În loc de a fi un corp, el „are” un corp. În loc de a trăi și a iubi, el „are” instințe de conservare și procreare. Renegate, ele îl domină ca niște furii oarbe sau demoni care l-ar poseda.

Senzatia că este ceva în neregulă în toate astea vine dintr-o contradicție caracteristică tuturor civilizațiilor. Există un impuls simultan către conservarea de sine și către uitarea de sine. Se ivește astfel un cerc vicios: dacă ai senzatia că ești separat de viața ta biologică, simți impulsul de a supraviețui; supraviețuirea – a continua să trăiești – devine astfel o datorie și o corvoadă, deoarece nu te identifici pe de-a-ntregul cu această viață care nu se află la înălțimea aşteptărilor tale, iar tu continui să speri într-un viitor mai bun, îți dorești cu disperare să trăiești mai mult, ceea ce intensifică impulsul de a continua. Astfel, conștiința de sine nu este decât senzatia organismului care se blochează pe sine, care este dezbinat, care rulează, ca să spunem așa, apăsând simultan pe accele-